

Strasbourg, 5.2.2013
SWD(2013) 22 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta

ja

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus raha ülekandmisel edastatava teabe kohta

{ COM(2013) 44 final }
{ COM(2013) 45 final }
{ SWD(2013) 21 final }

SISSEJUHATUS – VAJADUS AJAKOHASTADA KEHTIVAT RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISE VASTAST RAAMISTIKKU

EL on kehtestanud rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase laiapõhjalise raamistiku. Aastate jooksul on eeskirju pidevalt ajakohastatud ja reguleerimisala laiendatud, et kõrvaldada üha rohkem võimalusi, mida kurjategijad ja terroristid võivad kasutada.

Kuid on jäänud veel rahapesuvõimalusi, mida ei suuda välistada ükski raamistik, ükskõik kui tugev see ka ei oleks. Hiljutine rahapesujuhtum panga HSBC kaudu on ainult üks näide sellest, mis võib juhtuda ebapiisava valvsuse ja kontrolli korral. Järjest suuremad trahvid, mida järelevalveasutused kohaldavad sellistel juhtudel, on kinnitus rahvusvahelisest tahtest tagada eeskirjade täitmine ja hoiatus teistele sidusrühmadele võimalike tagajärgede kohta, mis võivad tuleneda nende süsteemide mittetoimimisest.

Reguleerivad asutused ja poliitikakujundajad ei saa jätta riske tähelepanuta. Kurjategijad otsivad pidevalt uusi nõrku kohti, mida saaks ära kasutada. Kuritegelikul teel saadud tulu maht, mida üritatakse finantssüsteemi kaudu pesta, et vajata selle ebaseaduslikku päritolu, on tõeliselt vapustav. ÜRO hiljutise uuringu kohaselt peaks rahapesuks kättesaadav rahasumma olema aastas ligikaudu 1,6 triljonit eurot, st 2,7 % ülemaailmsest SKPst. Samuti hinnati, et õiguskaitse organid saavad jälile vähem kui 1 %-le pestud rahast ja tegelikult konfiskeeritakse vähem kui 0,2 % sellistest rahalistest vahenditest.

Seepärast on käimas töö kehtivate rahvusvaheliste standardite ajakohastamiseks ja tugevdamiseks. Rahapesuvastane töökond (FATF) avaldas 2012. aasta veebruaris uued läbivaadatud standardid ja alustab 2013. aasta lõpus riiklike õigusraamistike koosõla hindamist. Uute standardite kohaselt võivad riiklikud ametiasutused võtta tõhusamaid meetmeid rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu kõigil tasanditel – alates kontot avavate pangaklientide kindlakstegemisest kuni uurimiseni, süüdistuse esitamiseni ja varade arestimiseni. Uued standardid aitavad paremini võidelda korruptsiooni ja maksuritegude teel saadud tulu „pesemise” vastu, nendega karmistatakse nõudeid suurema riskiga juhtudel ja võimaldatakse riikidel kasutada sihipärasemat riskipõhist lähenemisviisi.

Paralleelselt on ka Euroopa Komisjon vaadanud läbi ELi raamistiku ja avaldanud aprillis aruande kolmanda rahapesuvastase direktiivi kohaldamise kohta¹.

Kõnealuse läbivaatamise tulemusel jõuti järeldusele, et ELi raamistikku tuleb edasi arendada ja kohendada muutustele. Selle käigus tuleb keskenduda rajapesu ja terrorismi rahastamise vastase korra tulemuslikkuse tõstmisele, liikmesriikide eeskirjade täpsustamisele ja ühtlustamisele ning reguleerimisala laiendamisele, et hõlmata uusi ohtusid ja kõrvaldada nõrgad kohad.

¹ Direktiiv 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta.

1. PROBLEEMI OLEMUS

Rahapesu ja terrorismi rahastamise probleemid – keda ja kuidas see mõjutab?

Ülemaailmsel tasandil ja kõigi poliitiliste jõudude lõikes ollakse üksmeelel, et finantssüsteemi ebapiisav kaitse kurjategijate või terroristide eest võib põhjustada suurt kahju. Süsteemid, mis ei suuda tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamist, seisavad silmitsi järgmisega:

- ühiskonnaga seotud risk, mis tuleneb kuritegelike ja terrorismiga seotud vahendite kasutamisest kuritegevuseks ja terrorismi rahastamiseks;
- negatiivne mõju majandusele, mis tuleneb rahvusvaheliste kapitalivoogude häiretest, väiksematest investeeringutest ja aeglasemast majanduskasvust;
- finantsturgude ebastabiilsus, mis tuleneb muude finantsvahendajate vastumeelsusest osaleda äritegevuses, maine kadumisest, usalduse vähenemisest ja usaldatavusriskidest.

Erinevaid sidusrühmi mõjutab rahapesu ja terrorismi rahastamine erinevalt:

- need **asjaomased üksused**, kes kontrolli tegemise teel peavad hoidma oma süsteemi turvalisena, kannavad vastutust juhul, kui nende süsteem leitakse olevat ebaturvaline;
- **ametiasutused**, kes peavad tugevdama eeskirju ning kaitsma süsteemi kurjategijate ja terroristide eest;
- asjaomaste üksuste **kliendid**, kes peavad aktsepteerima suuremat kontrolli ja mõnel juhul ka piiratud juurdepääsu teatavatele teenustele;
- **äriringkonnad**, kes peab taluma kontrolli ja piiranguid, kuid kes saavad kasu usaldusväärsest ja turvalisest rahandussüsteemist;
- rahapesu ja terrorismi rahastamise **toimepanijad**, kes pidevalt otsivad võimalusi süsteemi nõrkade kohtade ärakasutamiseks ja keda tuleb selle tegemisel takistada;
- **ELi kodanikud ja ühiskond**, keda tuleb kaitsta terrorismi eest või kahju eest, mis tuleneb kuritegelikul teel saadud tulu pesemise suurenemisest, või heaolu kahanemisest eest, mis tuleneb maksudest kõrvalehoidumisest ning turu terviklikkuse ja usaldusväärse kahjustamisest;
- **kolmandate riikide ühiskond ja valitsused**, kui ELi süsteemi kasutatakse kuritegevuse ja korruptsiooni teel kõnealustes riikides saadud tulu väljaviimiseks.

ELi süsteem rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks

EL on kehtestanud raamisiku, mille eesmärk on kaitsta finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eest. Kõnealune raamistik põhineb peamiselt rahvusvahelistel standarditel, mille on vastu võtnud FATF, mille üks asutajaliige on Euroopa Komisjon. ELi raamistiku eeskirjade kohaselt peavad finantseerimisasutused ning muud asjaomased üksused ja isikud võtma meetmeid tagamaks, et neid ei kasutata ära rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärkidel.

Probleemide põhjused

Kuna rahapesust ja terrorismi rahastamisest tulenevad ohud finantssüsteemile pidevalt muutuvad, peab nende tõkestamiseks ettenähtud raamistik olema kindel, paindlik ja ajakohastatud. Komisjoni talitused on kindlaks määranud kolm valdkonda, kus tuleb kehtivat raamistikku kohandada.

1. **Kehtivad eeskirjad ei ole kooskõlas hiljuti läbi vaadatud rahvusvaheliste rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste standarditega.** Liikmesriikide vastastikuste hindamiste (rahapesuvastase töökonna või Moneyvali raames) tulemused osutavad, et kolmanda rahapesuvastase direktiivi ja FATFi soovitusete vahel on teatavad ebakõlad. Lisaks on FATF teinud kehtivates soovitusetes mitu muudatust, mis muudavad kehtiva raamistiku teatavad osad aegunuks. Näiteks on vastastikuse hindamise aruannetes märgitud, et kolmanda rahapesuvastase direktiivi nõuded kliendi suhtes rakendatava lihtsustatud hoolsusnõuete kohta ei ole kooskõlas FATFi soovitusetega. Samuti on FATF laiendanud oma soovitusete kohaldamisala suuremale hulgale riikliku taustaga isikutele. Ebakõla rahvusvaheliste standarditega mõjutab halvasti liikmesriikide ja kogu Euroopa Liidu mainet.
2. **Kehtivaid ELi eeskirju tõlgendatakse eri liikmesriikides erinevalt.** Komisjoni läbiviidud läbivaatamise käigus tehti kindlaks mitu valdkonda, kus kehtivaid eeskirju tõlgendatakse erinevalt. Näiteks nõue teha kindlaks juriidilise isiku tegelikult kasusaav omanik ja statistiliste andmete ühtsus. See ohustab siseturgu ja muudab piiriüleselt tegutsevatele ettevõtjatele eeskirjade järgimise keerulisemaks.
3. **Kehtivate ELi eeskirjade ebakõlad ja lüngad.** Võttes arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud ohtude pidevat muutumist, peab ELi raamistik olema kindel ja paindlik. Komisjoni läbiviidud läbivaatamise käigus toodi esile probleemid kehtiva direktiivi reguleerimisalas seoses hasartmänguteenustega ja suure väärtusega kaupadega kauplevate isikutega, mille puhul ei ole eeskirjad piisavalt ranged. Eeskirjade tugevdamine aitab kõnealuseid ohtusid vähendada ja muudab ELi õigusaktid rahvusvahelistest standarditest tõhusamaks.

Alusstsenaarium

Rahapesu ja terrorismi rahastamise ohu muutlik olemus nõuab proportsionaalseid meetmeid. Meetmete võtmatajätmisel oleksid järgmised tagajärjed:

1. ELi raamistik ei oleks kooskõlas rahvusvaheliste standarditega. Võttes arvesse ohtu, et liikmesriikide kohta esitatakse nõrgad vastastikuse hindamise aruanded, võivad liikmesriigid üritada kohandada oma õigusraamistikke, millega kaasneb killustumine ja ühtsuse puudumine.
2. Ebakindlus, mis on tingitud eeskirjade erinevast kohaldamisest liikmesriikide tasandil, jääks püsima ja kahjustaks siseturgu.
3. Suutmatus paremini suunata vahendeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks jätab ELi haavatavaks uutest ohtudest.

2. SUBSIDIAARSUSE ANALÜÜS

Musta raha vood ja terrorismi rahastamine võivad kahjustada rahandussektori stabiilsust ja mainet ning ohustada siseturgu. Ainult liikmesriigi tasandil võetavad meetmed võivad negatiivselt mõjutada ELi ühtset turgu ja põhjustada killustumist. ELi meetmed on

põhjustatud, et tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamist ning tagada võrdsed tingimused kogu ELis.

3. ELI ALGATUSE EESMÄRGID

Rahapesuvastase raamistiku läbivaatamise üldeesmärk on kaitsta finantsüsteemi ja ühtset turgu kurjategijate eest, kes üritavad pesta ebaseaduslikul teel saadud tulu, või terroristide eest, kes üritavad rahastada terroristlike ettevõtmisi või rühmitusi. Komisjon on kindlaks määranud neli üldeesmärki, nimelt tugevdada siseturgu piiriülese keerukuse vähendamise teel, kaitsta ühiskonna huvisid kuritegevuse ja terrorismi eest, kaitsta Euroopa Liidu majanduslikku jõukust tõhusa majanduskeskkonna tagamise teel ning edendada finantsstabiilsust, tagades rahandussüsteemi usaldusväärsuse, nõuetekohase toimimise ja terviklikkuse. Neid toetatakse konkreetsete poliitikaeesmärkidega, mis on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase korra tulemuslikkuse parandamisega ja ELi rahandussüsteemi maine säilitamisega. Probleemi põhjustega seotud tegevuseesmärgid täiendavad raamistikku, millega seoses on kaalutud võimalusi õigusaktide muutmiseks.

4. POLIITIKAVALIKUD

Poliitikavalikute puhul hinnatakse mõjuhinnangus erinevaid meetmeid, mille eesmärk on saavutada kolm tegevuspõhist poliitikaeesmärki.

1. Seoses **kooskõla tagamisega rahvusvaheliste standarditega** kaalutakse eri võimalusi seoses järgmisega:

- maksukuritegude kaasamine ELi raamistikku;
- riskipõhise lähenemisviisi kasutuselevõtt;
- lähenemisviis seoses kolmandate riikide rahapesuvastase korra samaväärsusega või mittesamaväärsusega;
- riskipõhise järelevalve kehtestamine;
- uute nõuete kehtestamine riigisiseste riikliku taustaga isikute ja rahvusvahelistes organisatsioonides töötavate riikliku taustaga isikute suhtes;
- parim viis tegelikult kasusaavat omanikku käsitleva teabe kättesaadavuse parandamiseks;
- Rahaülekandeid käsitleva määruse kooskõllaviimine uute rahvusvaheliste standarditega (tegelikku kasusaajat käsitleva teabe kaasamine, erandid reguleerimisalast).

2. Seoses **kooskõla tagamisega riiklike eeskirjade vahel ja vajaduse korral paindlikkuse tagamisega nende rakendamisel kehtivate nõuete tugevdamise ja täpsustamise teel** kaalutakse eri võimalusi seoses järgmisega:

- statistiliste andmete parem kogumine ja esitamine;
- selle täpsustamine, kuidas kavatsetakse kohaldada 25 % künnist tegelikult kasusaava omaniku kindlaksmääramisel;
- uute eeskirjade kehtestamine, millega täpsustatakse, et filiaalid ja tütarettevõtjad, kes asuvad teises liikmesriigis kui peakontor, kohaldavad vastuvõtva liikmesriigi eeskirju, ning koostöö tugevdamine päritoluliikmesriigi ja vastuvõtva liikmesriigi järelevalveasutuste vahel;
- halduskaristuste tugevdamine.

3. Selle tagamiseks, et eeskirjad on riskipõhised ja võtavad arvesse uusi esilekerkivaid ohtusid, kaalutakse eri võimalusi seoses järgmisega:

- direktiivi reguleerimisala laiendamine nii, et lisaks kasiinodele oleks hõlmatud kogu hasartmängusektor;
- rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste nõuete ning andmekaitse nõuete koostoime täpsustamine;
- nõrkade kohtade kõrvaldamine suure väärtusega kaupade sektoris;
- rahapesu andmebüroode õiguste ja koostöö tugevdamine.

5. MÕJU HINDAMINE

Ei ole võimalik esitada täpset kvantitatiivset hinnangut kasu kohta, mis tuleneb asjakohastest, rahvusvaheliselt kooskõlas olevatest eeskirjadest, mis on ühtsed kogu ühtsel turul. Maailmapank kirjeldab asjaomast kasu järgmiselt: „...rahapesu ja terrorismi rahastamise vastane tõhus raamistik annab riigile olulist kasu nii riigisisesele kui ka rahvusvahelisele. See kasu väljendub väiksemas kuritegevuses ja korruptsioonis, finantseerimisasutuste ja turgude suuremas stabiilsuses, positiivses mõjus majandusarengule ja rahvusvahelisele mainele, tõhusamates riskijuhtimismeetodites riigi finantseerimisasutustes ning turu suuremas tervikkuses².”

Raamistiku kohandamine vastavalt rangematele rahvusvahelistele standarditele koos täiendavate muudatustega, mis pandi ette komisjoni läbi viidud läbivaatamisprotsessi tulemusel, peaksid tagama kogu raamistiku olulise tugevdamise. Kavandatud muudatused tähendavad järgmist:

- laiema reguleerimisalaga võetakse arvesse täiendavaid ohtusid;
- tugevdatakse piiriülest vastavust;
- saavutatakse suurem kooskõla riiklike eeskirjade vahel;
- sihipärased ja riskipõhised eeskirjad peaksid tagama parema tulemuslikkuse.

² Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Second Edition and Supplement on Special Recommendation IX, Maailmapank/Rahvusvaheline Valuutafond, 2006.

Seoses **kuludega** tunnistatakse mõjuhinnaangus, et mõju kuludele on väga erinev ja sõltub eri sidusrühmade olukorrast. Rahapesuvastaste eeskirjade järgimise olulisimad kulutegurid on seotud algsete ühekordsete kuludega, mis on seotud uue süsteemi kehtestamisega, koolitustega, konsultatsioonidega jms. Komisjoni eelmise uuringu³ põhjal on juba selge, et kõnealuste kulude suurus sõltub suurel määral vastavuse tagamiseks valitud strateegia laadist (nt keskendumine automaatsetele või käsitsi juhitavatele protsessidele). Samuti sõltub see sellest, mil määral on rahapesu ja terrorismi rahastamise oht seotud iga ettevõtja tegevuse laadiga. Kavandatud muudatused ei tohiks põhjendamatult mõjutada olemasolevaid asjaomaseid üksusi, kuna need on juba teinud investeeringuid oma süsteemidesse, mida peaks olema suhteliselt lihtne kohandada, ilma et oleks vaja teha uusi suuri investeeringuid. Sama ei saa paraku järeldada nende üksuste kohta, kes seni jäid rahapesuvastase raamistiku reguleerimisalast välja, kui peavad tulevikus järgima rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid eeskirju. See puudutab peamiselt hasartmängusektorit, mille puhul kuuluvad paljudes liikmesriikides riiklike eeskirjade kohaldamisalasse ainult tavapärased kasiinod⁴. Kehtivate meetmete laiendamisel (nt riikliku taustaga isikute puhul) on kohustusliku kontrolli tegemiseks vaja täiendavaid vahendeid. Laiema reguleerimisala tõttu on ka järelevalveasutuste koormus suurem.

Keskendumine riskipõhisele lähenemisviisile mõjutab valitsusi (kes peavad korraldama riskide hindamist), pädevaid asutusi ning asjaomaseid isikuid ja üksusi. Samas saaks kõnealuseid kulusid kompenseerida sihipärasemate ja tõhusamate meetmetega rahapesu ja terrorismi rahastamise ohu ärahoidmiseks, mis tähendab, et aega ja vahendeid ei kulutata tehnilisele vastavusele, mis ei pruugi võtta arvesse tegelikke ohtusid. Muudatused ei tohiks otseselt mõjutada kliente, kuigi kohandatakse teavet, mida nad peavad esitama (nt kas nad on riikliku taustaga isikud või kas nad on äsja reguleerimisalasse kaasatud üksuse kliendid).

Muu mõju suhtes esitatakse mõjuhinnaangus üksikasjalik ülevaade sellest, kuidas kavandatud meetmed mõjutavad järgmist.

- Sidusrühmad – nii need, kes kuuluvad kehtiva raamistiku reguleerimisalasse, kui ka need, keda mõjutavad uued eeskirjad.
- Põhiõigused, mille puhul on eriti oluline tagada asjakohane tasakaal rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste meetmete tulemuslikkuse ning andmekaitse järgimise ja eraelu puutumatus vahel.
- VKEd, mille puhul eristatakse mõju VKEdele, mis kuuluvad rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase raamistiku reguleerimisalasse, ja mõju VKEdele üldiselt.
- Keskkond – olulist mõju ei ole ette näha.
- Rahvusvahelise mõõtmega puhul tuleb praegust lähenemisviisi kolmandate riikide samaväärsuse tunnustamisele kohandada riskipõhise lähenemisviisiga, mis peaks seega tähendama, et geograafiline asukoht on tulevikus ainult üks tegur rahapesu ja terrorismi rahastamise laiemal hindamisel.

6. VALIKUVÕIMALUSTE VÕRDLUS

Poliitikavalikute suhtes jõutakse mõjuhinnaangus järeldusele, et asjakohane on rahvusvaheliste standardite rakendamisel kasutada ühtset ELi lähenemisviisi, mille raames nähakse ette

³ Europe Economics: Study on the Cost of Compliance with Selected FSAP Measures, 5. jaanuar 2009.

⁴ Seda käsitletakse põhjalikumalt V lisas.

täiendav ühtlustamine kooskõla tugevdamiseks siseturul ja piisav paindlikkus, mis võimaldab liikmesriikidel vastata uutele ja suurenevatele ohtudele.

Poliitikavalikute puhul võetakse mõjuhinnangus arvesse mitmeid konkreetseid poliitikavaldkondi koos järgnevate kindlaks tehtud probleemidega.

1. **Kehtivad eeskirjad ei ole kooskõlas hiljuti läbi vaadatud rahvusvaheliste rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste standarditega:** rahvusvaheliste standardite täitmiseks tuleb võtta meetmeid, mis võtavad arvesse ühtse turu eripära. Seda silmas pidades jõutakse mõjuhinnangus järeldusele, et kehtiva raamistiku muutmisel tuleks võtta arvesse järgmist:

- maksuriteod – lisatakse eelkuritegude hulka;
- riiklik riski hindamine – nähakse ette koos valikuvõimalusega kaasata riigiülese hindamise elemente;
- kliendi suhtes rakendatavad lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmed – vaadatakse läbi, et viia kooskõlla rahvusvaheliste standarditega;
- kolmanda riigi samaväärsus – vaadatakse läbi, et keskenduda „mittesamaväärsetele” riikidele;
- riskipõhine lähenemisviis järelevalvele – sellele pööratakse erilist tähelepanu, võimalusega näha ette sektoripõhised juhised;
- riikliku taustaga isikud – direktiiviga tehakse ettepanek laiendada reguleerimisalasse kuuluvate isikute kategooriat.
- tegelikult kasusaavat omanikku käsitleva teave – tehakse kättesaadavaks nii pädevatele asutustele kui ka asjaomastele üksustele.
- elektroonilised rahaülekanded – muudetakse määrust 1781/2006, et kaasata FATFi standardite hiljutised muudatused ja võtta arvesse komisjoni läbiviidud läbivaatamist.

2. **Kehtivaid ELi eeskirju tõlgendatakse eri liikmesriikides erinevalt:** kuna liikmesriigid kohaldavad kehtivate ELi õigusaktide kohaldamisel erinevat lähenemisviisi, tuleb raamistikku täiendavalt ühtlustada. Samas ei pruugi täielik ühtlustamine olla tingimata parim lahendus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks ELis. Võttes arvesse, et esile kerkivate ohtudele vastamiseks on vaja teatavat paindlikkust, jõutakse mõjuhinnangus järeldusele, et direktiiviga tuleks ette näha järgmised muudatused:

- statistilised andmed – tuleb parandada statistiliste andmete kogumist ELis;
- „tegelikult kasusaava omaniku” määratlust täpsustatakse;
- päritoluliikmesriigi ja vastuvõtva liikmesriigi järelevalveasutuste ülesandeid täpsustatakse;
- halduskaristused ühtlustatakse teataval määral.

3. **Kehtivad eeskirjad ei võta nõuetekohaselt arvesse uusi rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud ohtusid:** vajadus tugevdatud, kuid paindlike meetmete järele seoses uute ja suurenevate ohtudega osutab sellele, et tuleks ette näha riskipõhised, kuid mitte liiga üksikasjalikult sätestatud meetmed. Mõjuhinnangus jõutakse järeldusele, et asjakohane on teha õigusaktides järgmisi muudatusi:

- hasartmängud – direktiivi reguleerimisala tuleks laiendada, et hõlmata igat laadi hasartmängud;
- andmekaitse eeskirjad – tuleks täpsustada, et saaks nõuetekohaselt kohaldada rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid eeskirju;
- kaupadega kauplevad isikud – reguleerimisalasse kaasamise ja kliendi suhtes kohaldatava nõuetekohase hoolsuse puhul kehtivat künnist vähendatakse 7 500 eurole;
- rahapesu andmebüroode vaheline koostöö – direktiivi sätetega koostööd tõhustatakse.

7. JÄRELEVALVE JA HINDAMINE

Komisjon on asutamislepingu täitmise järelevalvaja ja seepärast kontrollib ta seda, kuidas liikmesriigid rakendavad kolmanda rahapesuvastase direktiivi ja rahakandeid käsitleva määruse muudatusi. Vajaduse ja taotluse korral aitavad komisjoni talitused kogu rakendusperioodi jooksul liikmesriike õigusaktide muudatusi rakendada, korraldades ülevõtmisteemalisi seminare kõigis liikmesriikides või kahepoolseid kohtumisi. Kui liikmesriik ei suuda täita liidu õigusaktide rakendamise ja kohaldamisega seotud ülesandeid, järgib komisjon vajaduse korral aluslepingu artikli 258 kohast menetlust.

Komisjon teeb koostööd Euroopa järelevalveasutuste rahapesuvastase ühiskomiteega, kes eelkõige koostab aruandeid kolmanda rahapesuvastase direktiivi rakendamise kohta teatavates valdkondades, et jälgida uue õigusraamistiku kohaldamist. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee võiks olla foorum kohaldamisega seotud teabe jagamiseks. Samuti võivad komisjoni talitused kasutada sidusrühmade või liikmesriikide teostatud uuringute tulemusi, samuti erasektori sidusrühmadega toimunud kohtumistelt saadud tagasisidet. Vajaduse korral kaalutakse ka välisuuringu tellimise võimalust.

Rahapesuvastase direktiivi kohaldamist jälgitakse ka kaudselt FATFi (15 ELi liikmesriiki ja töökonna liiget) ja Moneyvali (ülejäanud 12 liikmesriiki ja liiget) raames toimuva vastastikuse hindamise käigus. Vastastikuna hindamine on esmatähtis ja range protsess, millega tagatakse, et liikmesriigid täidavad nii õigusaktides kui ka praktikas FATFi rahvusvahelisi standardeid, millest on tuletatud enamik kolmanda rahapesuvastase direktiivi nõudeid. Hindamine viiakse iga riigi puhul läbi ligikaudu iga 5–7 aasta järel ja seda võidakse täiendada järelaruannetega, tavaliselt iga 2 aasta järel (või sagedamini, kui tuvastatud puudused seda nõuavad).

KOKKUVÕTE

Komisjon on seisukohal, et käeolevas mõjuhinnangus kirjeldatud ja analüüsitud eelistatud valikuvõimalused on proportsionaalsed eesmärkidega. Asjakohase ja paindliku lähenemisviisi kohaldamine võimaldab liikmesriikidel võtta asjakohaseid meetmeid, et hoida ära olulisi ohtusid liikmesriigi tasandil. Protsesside kaasamine ELi tasandil paremaks koordineerimiseks ja riigiüleste lähenemisviiside arendamiseks koos täiendava ühtlustamisega teatavates valdkondades peaks tagama ka ELi eesmärkide saavutamise. Kuigi rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase tõhusa raamistikuga kaasnevad asjaomastele üksustele märkimisväärsed kulud, on komisjon seisukohal, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisest tulenev

kasu (mida on märksa keerulisem mõõta) kaalub jätkuvalt üle kulud, sealhulgas raamistiku muutusega kaasnevad kulud.